

Advies van het Comité van de Regio's over lokaal en regionaal bestuur in Azerbeidzjan en de ontwikkeling van de samenwerking tussen de EU en Azerbeidzjan

(2011/C 104/04)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

- constateert dat het land achterligt met de in het ENB-actieplan vastgelegde hervormingen op het gebied van de handhaving van de rechtsstaat en de democratie, corruptiebestrijding en mensenrechten. Het gebrek aan onafhankelijkheid van het rechtswezen en de media vormt een extra belemmering voor de verwezenlijking van een democratische rechtstaat. Wel is er vooruitgang geboekt op het punt van belastingen en economische stabiliteit. Tegelijkertijd roept het Comité de regering van Azerbeidzjan op om de aanbevelingen van de EU, de Raad van Europa en de Commissie van Venetië te blijven opvolgen;
- juicht het toe dat er goede resultaten zijn geboekt met het twinningprogramma van de EU, en roept de regering van Azerbeidzjan op om verder te gaan op de ingeslagen weg;
- acht het zorgwekkend dat de wet gemeenten in Azerbeidzjan maar zeer weinig bevoegdheden toekent. In de praktijk zijn ze zelfs nog meer aan handen en voeten gebonden. De enige bevoegdheden die ze hebben, houden verband met het onderhoud van het lokale wegennet, begraafplaatsen en parken en met bepaalde aspecten van de sociale zorg (voor zover die niet tot het takenpakket van de centrale regering behoren). Meestal beschikken gemeenten niet over de capaciteit, de bagage en de knowhow om zelfs die paar bevoegdheden uit te oefenen die de wet hun toekent;
- roept de Azerbeidzjaanse regering op om, met deskundige hulp van de EU en de Raad van Europa, een uitgebreide strategie te ontwikkelen met realistische doelstellingen en termijnen voor de verbetering van het lokale bestuur en de lokale democratie.

Rapporteur: Gordon Keymer (UK/NL), lid van de districtsraad van Tandridge

I. BELEIDSAANBEVELINGEN

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Achtergrond - Azerbeidzjan en Europa

1. erkent het eeuwenoude culturele erfgoed van Azerbeidzjan en de ervaring die het land heeft opgedaan als seculiere parlementaire republiek.

2. Azerbeidzjan en de EU hebben in 1996 officieel betrekkingen aangeknoopt met de ondertekening van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst, die in 1999 in werking trad en daarmee een rechtsgrondslag bood voor de politieke betrekkingen tussen beide partijen, die momenteel zijn ingebed in het Europees Nabuurschapsbeleid (ENB).

3. Het land ligt achter met de in het ENB-actieplan vastgelegde hervormingen op het gebied van de handhaving van de rechtsstaat en de democratie, corruptiebestrijding en mensenrechten. Het gebrek aan onafhankelijkheid van het rechtswezen en de media vormt een extra belemmering voor de verwezenlijking van een democratische rechtstaat. Wel is er vooruitgang geboekt op het punt van belastingen en economische stabiliteit. Tegelijkertijd roept het Comité de regering van Azerbeidzjan op om de aanbevelingen van de EU, de Raad van Europa en de Commissie van Venetië te blijven opvolgen.

4. Het Comité juicht het toe dat er goede resultaten zijn geboekt met het twinningprogramma van de EU, en roept de regering van Azerbeidzjan op om verder te gaan op de ingeslagen weg.

5. De Azerbeidzjaanse regering zou gemeenten moeten helpen bij hun deelname aan de verschillende EU-programma's die tot hun beschikking staan, en bij hun verdere samenwerking met de Europese Commissie.

Lokaal bestuur

6. Op lokaal niveau bestaan er in Azerbeidzjan twee bestuursystemen naast elkaar. In de eerste plaats zijn er de gemeenten, die door de burgers (het publiek) en het nationale parlement („Milli Mejlis”) worden gekozen en aan beide partijen verantwoording schuldig zijn. Hun bevoegdheden om de burgers ten dienste te staan zijn zeer beperkt. In de tweede plaats zijn er de lokale uitvoerende overheden, die onder een centraal bestuursorgaan vallen dat rechtstreeks door de president wordt benoemd.

7. Het is zorgwekkend dat de wet gemeenten in Azerbeidzjan maar zeer weinig bevoegdheden toekent. In de praktijk zijn ze zelfs nog meer aan handen en voeten gebonden. De enige bevoegdheden die ze hebben, houden verband met het

onderhoud van het lokale wegennet, begraafplaatsen en parken en met bepaalde aspecten van de sociale zorg (voor zover die niet tot het takenpakket van de centrale regering behoren). Meestal beschikken gemeenten niet over de capaciteit, de bagage en de knowhow om zelfs die paar bevoegdheden uit te oefenen die de wet hun toekent.

Sterke lokale overheden

8. Om de betrokkenheid van de burgers bij hun stad of regio te bevorderen en de opkomst bij lokale verkiezingen te vergroten is het belangrijk dat er een sterk, democratisch lokaal bestuur is met decentrale bevoegdheden.

9. Het Comité roept de Europese Commissie op om steun te verlenen aan de ontwikkeling en uitvoering van voorlichtingsprogramma's voor burgers over de taken en bevoegdheden van lokale overheden en over hun rechten en mogelijkheden om bij de lokale besluitvorming in hun land te worden betrokken.

10. De Azerbeidzjaanse regering en de Europese Commissie moeten doorgaan met de capaciteitsopbouw van de lokale overheden, zodat die in ieder geval voldoende worden toegerust voor de beperkte dienstverlening die de wet hun toekent. Daarbij moet de nadruk vooral komen te liggen op zaken als verantwoordelijkheid, transparantie en burgerparticipatie, maar afgezien daarvan dienen ook de voorwaarden te worden geschapen voor de totstandbrenging van een onafhankelijk zelfbestuur.

11. De Azerbeidzjaanse regering zou, met deskundige hulp van de EU en de Raad van Europa, een uitgebreide strategie met realistische doelstellingen en termijnen moeten ontwikkelen voor de verbetering van het lokale bestuur en de lokale democratie.

12. Het Comité pleit voor de oprichting van een onafhankelijk orgaan dat zich uitsluitend bezighoudt met de verbetering en ontwikkeling van het lokale bestuur in Azerbeidzjan. De drie nationale verenigingen van lokale overheden zouden gezamenlijk kunnen toezien op de werkzaamheden van dit orgaan.

13. Het Comité ziet in dat het aantal verenigingen van lokale overheden van drie naar één moet worden teruggebracht, maar vindt wel dat er eerst goed moet worden nagedacht hoe er een nationale vereniging kan worden gecreëerd met een zo breed mogelijke betrokkenheid van de leden en een eerlijke vertegenwoordiging van alle soorten gemeenten.

14. Het Comité benadrukt dat het er alles aan zal doen om de samenwerking tussen de lokale overheden in Azerbeidzjan en de lokale en regionale overheden in de Europese Unie te ondersteunen teneinde een krachtig en democratisch subnationaal bestuur te bevorderen.

15. De Europese Commissie en de Azerbeidzjaanse regering dienen steun te verlenen aan programma's voor de uitwisseling van goede praktijken op het gebied van dienstverlening tussen Europese en Azerbeidzjaanse lokale overheden, maar ook op binnenlands niveau, door de bevordering van de overdracht van knowhow van de lokale uitvoerende overheden op gemeenten. Wil men praktisch gezien de capaciteit vergroten, dan moet er rekening worden gehouden met de resultaten die worden opgedaan met de uitwisseling van ervaringen tussen vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden uit de EU en Azerbeidzjan.

16. Hoewel het aantal gemeenten in Azerbeidzjan is teruggebracht, ging dit helaas niet gepaard met een soortgelijke vermindering van het aantal lokale uitvoerende overheden.

17. Om de lokale democratie in Azerbeidzjan te vergroten en te versterken, zouden de lokale uitvoerende overheden hun bevoegdheden moeten overdragen op de lokaal gekozen raden.

Lokale financiën

18. Het Comité vreest een verslechtering van de financiële situatie van gemeenten in Azerbeidzjan, nu de totale begrotingsontvangsten aanzienlijk zijn teruggelopen en gemeenten worden geconfronteerd met een forse daling van het inkomen per hoofd van de bevolking.

19. Een krachtig en gezond lokaal bestuur vereist een betrouwbare, adequate en eerlijke financiering via onder meer een gedegen lokaal belastingstelsel. Op die manier kan er worden gezorgd voor een hoogwaardige lokale dienstverlening, die de bevoegdheden van gemeenteraden en hun betrokkenheid bij de gemeenschap vergroot. Overheidsbijdragen dienen op zodanige wijze te worden uitbetaald, dat gemeenteraden hun begroting voor een tamelijk lange periode zelfstandig kunnen plannen.

20. Het is een goede zaak dat de Azerbeidzjaanse regering werk maakt van meer investeringen door het bedrijfsleven. Voor een goede samenwerking tussen het bedrijfsleven en gemeenten en de ontwikkeling van lokale gemeenschappen zouden ondernemingen op transparante wijze een bepaalde financiële bijdrage moeten leveren aan hun lokale overheden.

21. Gemeenten zouden meer zeggenschap moeten krijgen over hun eigen gebouwen, zodat ze beter in staat zijn om plannen uit te stippelen voor de toekomst.

Lokale democratie

22. Ondanks een aantal technische verbeteringen voldoen de lokale verkiezingen in het land nog altijd niet aan de internationale normen. De Azerbeidzjaanse regering zou de benoemingsprocedure voor kandidaten moeten vereenvoudigen, moeten

zorgen voor een eerlijker verdeling van middelen voor verkiezingscampagnes onder alle politieke partijen en/of kandidaten, en een onafhankelijke waarneming van de verkiezingen en met name van de telling van de stemmen moeten toestaan door kandidaten of hun officiële vertegenwoordigers daarbij aanwezig te laten zijn. Ook zou ze de andere bevindingen van de gezamenlijke verkiezingswaarnemingsmissie van het CvdR/CPLRE ter harte moeten nemen.

23. Het Comité pleit voor een bredere verslaglegging in de media, aangezien dit leidt tot een hogere opkomst bij de verkiezingen en tot een groter aantal oppositiekandidaten. Ook zouden de Azerbeidzjaanse autoriteiten de OVSE-verplichtingen op het gebied van persvrijheid volledig moeten nakomen.

24. Het Comité stelt tot zijn voldoening vast dat de regeringspartij en de oppositie tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen er alles aan hebben gedaan om meer vrouwelijke kandidaten op de verkiezingslijsten te zetten en dat het aantal door vrouwen gewonnen zetels daardoor fors is gestegen.

25. Het is goed dat Azerbeidzjan een „Raad voor overheidssteun aan ngo's onder auspiciën van de president" heeft ingevoerd en daarvoor financiële middelen heeft vrijgemaakt. Wel is het betreurenswaardig dat de registratie van ngo's niet van een leien dakje gaat.

26. Als er een oplossing wordt gevonden voor het conflict rondom Nagorno-Karabach, is het essentieel dat er aanzienlijke steun wordt verleend aan de lokale regering van deze en zeven omringende regio's.

Lokaal vervoer en milieu

27. Het Comité dringt aan op investeringen in het regionale vervoerssysteem teneinde de lokale economische ontwikkeling te verbeteren.

28. Regionaal luchtvervoer is buitengewoon belangrijk voor Azerbeidzjan vanwege het bijzondere geografische karakter van het land. Ook biedt dit belangrijke voordelen voor de verbetering van de werkgelegenheid en de sociale samenhang.

29. Aangezien lokale overheden een cruciale rol spelen bij de aanpak van de milieuproblematiek, zou de Azerbeidzjaanse regering gemeenten moeten betrekken bij de planning en uitvoering van regionale ontwikkelingsprogramma's.

Brussel, 27 januari 2011

*De voorzitter
van het Comité van de Regio's*
Mercedes BRESSO